

М.Б. Махсма
Makhsma, M.B.

Бідність сільського населення як перешкода його продуктивної зайнятості

The Poverty of the Rural Population as an Obstacle to Productive Employment

Стаття присвячена проблемам бідності і безробіття сільського населення в Україні. Досліджено сучасний стан, тенденції, пропорції бідності та зайнятості сільського населення. Запропоновано заходи скорочення сільської бідності та забезпечення зайнятості населення сільських територій.

Ключові слова: бідність, зайнятість, безробіття, сільське населення.

This article deals with the issues of poverty and unemployment of the rural population in Ukraine. It reveals the study of the modern state, trends and the ratio of poverty and employment of rural residents. The study proposes measures aimed at reducing the rural poverty and providing employment in rural areas.

Keywords: poverty, employment, unemployment, rural population.

Постановка проблеми. Погіршення стану ринку аграрної праці, що проявляється у скороченні робочих місць у сільській місцевості, стрімкому зростанні безробіття, особливо прихованої його форми, зменшенні продуктивної зайнятості населення потребує подальшого та більш глибокого вивчення окремих аспектів соціально-економічної сутності категорії “зайнятість населення” з метою з’ясування найвпливовіших чинників її забезпечення на селі. Багатоаспектність категорії зайнятості залежить від численних факторів, умов і причин як макроекономічного, так і мікроекономічного рівнів. З огляду на це потребує додаткового дослідження визначення взаємозв’язку і взаємного впливу зайнятості населення і рівня його доходів, і зокрема, сільської бідності на обмеження можливостей продуктивної зайнятості населення у сільській місцевості.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Численні дослідження сфери зайнятості як українських, так і зарубіжних вчених присвячені аналізу її сутності, стану, структури, новітніх тенденцій, а також впливу на зайнятість різноманітних факторів, вивченню напрямів цього впливу, його сили, характеру взаємозв’язків тощо.

Значний внесок у вирішення проблем зайнятості населення, дослідження рівня його життя в Україні і, зокрема, зайнятості сільського населення зробили такі відомі українські вчені: С.І. Бандур, І.Ф. Гнибіденко, В.С. Дієсперов, Ю.М. Краснов, Л.М. Черенько та багато інших. Разом з тим, не достатньо дослідженим залишається такий важливий чинник впливу на рівень зайнятості сільського населення, як його матеріальний добробут. Водночас, у дослідженні сучасних проблем зайнятості на селі, на нашу думку, варто звернути увагу на таке явище, як сільська бідність та її стримуючий вплив на можливості повної і продуктивної зайнятості сільського населення.

Постановка мети. З огляду на вищевикладене метою статті є аналіз сучасного стану бідності сільського населення, визначення її масштабів та тенденцій, з’ясування її взаємозв’язку з рівнем зайнятості сільського населення та обґрунтування напрямів зменшення бідності селян у контексті створення ширших можливостей для ефективної зайнятості населення сільських територій.

Виклад основного матеріалу і отриманих результатів. Загальноновизнаною і справедливою є думка, що відсутність у людини оплачуваної роботи може послужити причиною її бідності, вірогідність чого у цьому випадку досить велика, особливо якщо відсутні інші джерела доходів та засобів для існування. Але слід звернути увагу і на зворотній зв’язок між явищами бідності населення та рівнем його безробіття. Очевидно, що безробіття майже завжди спричиняє різке скорочення доходів людини і, зрештою, може стати причиною її бідності. Низький рівень доходів, бідність населення, у свою чергу, стає істотною перешкодою його ефективній

Махсма Марія Борисівна, кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри управління персоналом та економіки праці, ДВНЗ “Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана” (Київ).

Makhsma, Mariia Borysivna, PhD (Econ.), Docent, Associate Professor of Personnel Management and Labour Economics Department, SHEI “Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman” (Kyiv).

© Махсма М.Б., 2015

© Makhsma, M.B., 2015

зайнятості, оскільки є причиною неможливості отримати належну якісну освіту та престижну професію і згодом зайняти гідне робоче місце з високою оплатою. Так замикається коло бідності і безробіття, які й спричинюють і обумовлюють одне одного. Дійсно, як влучно зауважила Е.М. Лібанова, *“бідність здатна відтворювати лише бідність”*. Це особливо очевидно серед сільського населення. Через брак коштів, хронічне відставання рівня доходів порівняно з мешканцями міста, селяни не в змозі ані самі отримати другу освіту, пройти підвищення кваліфікації, набути іншу, більш затребувану ринком професію, перебраться у місто з метою розширення можливостей більш вдалого працевлаштування, ані дати належну освіту своїм дітям, без якої неможливо забезпечити їх конкурентоспроможність на сучасному ринку праці. Бідність батьків у більшості випадків прирікає і їхніх дітей повторювати гірку долю злиденного існування.

Разом з тим у цивілізованому суспільстві далеко не все віддається на відкуп ринку. Уряди багатьох розвинених країн уже давно усвідомили необхідність державного втручання у розподіл національного багатства з метою створення умов для того, щоб усі члени суспільства могли користуватися результатами економічного зростання і мати прийнятний рівень життя. Як ще на початку ХХ століття сформулював президент США Е. Джексон: *“різниця у суспільстві зберігається при будь-якому справедливому державному управлінні. Рівність талантів, освіченості і статків не може бути затверджена громадськими інститутами. Але закони повинні захищати рівне право кожного на користування господніми дарами, виробами промисловості, усієї економіки як власними доброчинностями. Коли ж закони використовуються для того, щоб до цих природних і справедливих благ додати штучні відмінності, дарувати титули, гроші і штучні привілеї, в результаті чого багаті стають багатшими, а сильні – сильнішими, то прості члени суспільства – фермери, ремісники і робітники, у яких немає ні часу, ні коштів щоб набути подібні переваги, мають право скаржитися на несправедливість своєму уряду”* [1, р. 590]. В Україні поки що виконання цього постулату спостерігається слабо. Тому виникає потреба у більш детальному дослідженні показників бідності сільського населення, спостереження за її масштабами, рівнем і тенденціями.

Економічна енциклопедія визначає бідність як крайню недостатність наявних у людини, сім'ї, соціальних верств засобів для задоволення мінімальних матеріальних і духовних потреб, тобто для нормального життя і життєдіяльності [2, с. 102]. Порогом бідності є нормативно встановлений рівень грошових доходів, людини чи сім'ї за певний період, який забезпечує фізичний прожитковий мінімум. Важливим показником оцінки бідності є її межа – орієнтовний рівень доходу, якого достатньо, щоб уникнути злиденного споживання [3, с. 56]. Із застосуванням різних підходів і методик, які передбачають використання численних критеріїв,

визначено абсолютний та відносний рівні бідності. Так, за міжнародними стандартами, межа бідності визначається на рівні 4,3 дол. США на одну особу на добу. За національною методологією, абсолютний рівень бідності визначається показником прожиткового мінімуму [4, с. 365]. Відносним критерієм бідності вважається дохід, рівний 75% медіанного рівня доходів.

Науковці Київського міжнародного інституту соціології виділяють відносну межу бідності, яка становить 40% від середньодушового споживання домогосподарств. Відносний критерій бідності визначають також на рівні 75% медіанного рівня загальних витрат у розрахунку на одного дорослого [5, с. 213]. Крім того, як критерій бідності може використовуватися т.зв. структурний критерій. Наприклад, до бідних відносять домогосподарства, в яких витрати на харчування складають понад 60% сукупних його витрат (закон Енгеля щодо залежності структури витрат населення від рівня матеріальної забезпеченості). Іншим критерієм бідності вважається критерій калорійності харчування, згідно з яким домогосподарство відносять до бідного, якщо добовий раціон харчування однієї особи в ньому складає менше 2100 ккал [6, с. 330]. Для більш якісного дослідження бідності населення доцільно застосовувати як показники абсолютної, так і відносної бідності.

Аналізуючи тенденції у рівні бідності населення в Україні можна відмітити, що за минулий десятирічний період він істотно знизився. Це стосується показників абсолютної бідності як міського, так і сільського населення. Але найбільше ця позитивна тенденція помітна по міському населенню, де рівень бідності скоротився майже у 10 разів і у 2014 р. склав 13,4%, тоді як по сільському населенню цей показник становив 23,7% [8, с. 88]. Отже, рівень життя сільського населення майже удвічі відстає від рівня життя населення міст.

Не зважаючи на те, що доходи сільського населення росли не меншими, а навіть дещо швидшими темпами, ніж міського, вони значно поступаються доходам жителів міст. Так, на одного члена сільського домогосподарства у 2014 р. вони були нижчими на 242,8 грн і склали лише 1 909,49 грн проти 2 152,29 грн по міському домогосподарству (див. табл.). Зменшується частка населення із середнім рівнем доходів, хоча по сільському населенню це скорочення не таке помітне, як по міському.

Значна диференціація сільського і міського населення за рівнем грошових доходів дещо нівелюється натуральними надходженнями, а також пільгами на оплату послуг, встановленими державою. У сільській місцевості поширеним є самозабезпечення домогосподарств продуктами харчування, вирощеними на власних присадибних ділянках. За рахунок цього розрив у рівні споживання сільського та міського населення ніби зменшується. Проте, якщо врахувати затрати праці і часу на самозабезпечення селян продуктами харчування,

Розподіл населення України за рівнем середньодушових загальних доходів у 2002–2014 рр.

Показники	2002		2005	2008	2010	2012	2014*		
	місто	село	село	село	село	село	місто	село	
Середній рівень загальних доходів на одного члена домогосподарства	грн	257,66	213,06	399,35	866,55	1 139,06	1 698,27	2 152,21	1 909,49
	%	63,0	60,4	61,2	49,9	59,4	59,4	62,1	59,4
50% середнього рівня загальних доходів	грн	128,83	106,53	199,68	433,28	569,53	849,14	1 076,11	954,77
	%	14,6	12,8	12,9	6,1	7,3	5,3	7,2	5,9
Медіанний рівень загальних доходів	грн	217,54	187,05	346,01	795,2	1 047,55	1 556,24	1 896,77	1 767,34
	%	50,0	50,0	50,0	50,0	50,0	50,0	50,0	50,0
50 % медіанного рівня загальних доходів	грн	108,77	93,53	173,01	397,6	523,78	778,12	948,39	883,67
	%	7,4	7,9	8,1	4,4	5,1	3,9	4,1	4,1
75 % медіанного рівня загальних доходів	грн	163,16	140,29	259,51	596,4	785,66	1 167,18	1 422,58	1 325,51
	%	27,3	28,1	27,2	17,1	23,7	19,6	22,8	20,9

* Дані за II квартал 2014 р.
Джерело: [7, с. 272, 8; с. 89–90].

з'ясовується, що ці продукти виявляються дорожчими, ніж якщо вони були б придбані. Це також погіршує стан матеріального добробуту селян і поглиблює розрив у рівні та якості життя сільського та міського населення.

Гірший матеріальний стан, поширення бідності на селі стають стримуючим фактором забезпечення трудової зайнятості сільського населення. Хоча, якщо порівняти показники рівня бідності і рівня зайнятості, важко простежити цей взаємозв'язок. Так, протягом останніх п'яти років спостерігаються такі тенденції та пропорції у досліджуваних показниках як: скорочення абсолютної бідності як серед сільського, так і серед міського населення; удвічі більше поширення бідності серед сільсько-

го населення порівняно з міським; близький за значенням рівень зайнятості населення працездатного віку (біля 68% – *див. рис.*).

Потрібно зауважити: дані офіційної статистики не зовсім точно відображають реальні рівні цих показників. У першу чергу – в силу недосконалості методики обчислення зайнятого населення – включення до складу зайнятого населення членів особистого селянського господарства (ОСГ), не залежно від того, чи мають ці господарства товарний характер [9]. Також слід враховувати, що через недоліки методики визначення прожиткового мінімуму (ПМ) він істотно занижений (нині заморожений на рівні 1218 грн).

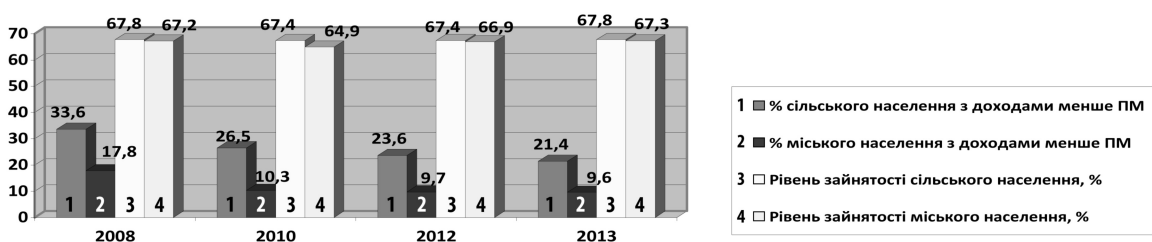

Рис. Динаміка чисельності бідного населення та рівня зайнятості населення працездатного віку за місцем проживання у 2008–2013 рр.

Включення до складу зайнятого населення членів ОСГ значно перебільшує рівень зайнятості сільського населення, відносячи до цієї категорії тих селян, хто в реальності такими не є, оскільки зайнятість в ОСГ далеко не завжди забезпечує дохід, рівний прожитковому мінімуму. Завдяки віднесенню членів ОСГ до зайнятого населення відбувається приховування сільського безробіття і консервація його бідності.

Якщо перша обставина (недосконала методика обчислення зайнятості селян) працює на збільшення рівня зайнятості, то друга (заниження прожиткового рівня) навпаки, показує значно менший рівень бідності як сільського, так і міського населення порівняно з фактичним його рівнем. Тобто бідність населення більша принаймні утричі (приблизно у стільки разів занижений прожитковий мінімум на думку деяких науковців [10]), рівень зайнятості сільського населення майже у 1,5 раза менший порівняно з показниками для міського населення (якщо виключити з числа зайнятих членів ОСГ). Отже, можна констатувати значне відставання рівня сільської зайнятості від міської. Не останньою причиною цього можна вважати низький рівень доходів сільського населення, більші масштаби бідності на селі, що істотно стримують можливості щодо працевлаштування селян працездатного віку на гідні робочі місця.

Таким чином, очевидно є необхідність розв'язання проблеми сільського безробіття, забезпечення умов для повної та продуктивної зайнятості працездатного сільського населення. У той же час, складність і багаторівневість проблеми сільської бідності вимагає комплексного підходу до її вирішення і залучення суб'єктів соціально-трудових відносин (СТВ) усіх їх рівнів.

Не претендуючи на вичерпну повноту викладення напрямів подолання бідності, зупинимось лише на окремих, найбільш актуальних із них. На рівні державного управління актуальними залишаються два напрями соціально-економічної політики. Перший стосується створення інституціональних, економічних, організаційних, правових та інших необхідних умов для ефективного функціонування ринкового господарства, для того щоб працездатне населення мало можливості якнайкраще реалізувати свій трудовий потенціал і подолати таке ганебне й абсурдне явище, як бідність працюючого населення.

Другий напрям боротьби з бідністю стосується удосконалення пасивної політики держави у сфері зайнятості та доходів, що має на меті посилення соціального захисту населення, особливо соціально вразливих його верств. У зв'язку з цим очевидно, що перегляду у бік підвищення потребують мінімальні соціальні стандарти. Перш за все це стосується збільшення прожиткового мінімуму з метою встановлення такого його рівня, який був би адекватним сучасним умовам життя і потребам населення для забезпечення нормального його відтворення.

Іншим важливим напрямом активної державної політики у сфері подолання сільської бідності має стати ряд заходів, спрямованих на підвищення конкурентоспроможності сільської робочої сили, її активне включення до ринкових відносин. Важливим є покращення інформаційного забезпечення сільського населення щодо існуючих можливостей продуктивної зайнятості, отримання підходящої роботи або відкриття власної справи, здобуття затребуваної ринком професії, підвищення кваліфікації або перекваліфікації тощо. Розширення доступу селян до інформації, до інтернет-мережі, підвищення їх економічної та комп'ютерної грамотності, обізнаності на сучасних телекомунікаційних засобах, комп'ютерних технологіях сприятиме швидшому розв'язанню проблем як бідності, так і безробіття на селі. Ознайомлення сільського населення з існуючими дистанційними формами зайнятості, з можливостями заробляти завдяки Інтернету могло б істотно послабити напругу на сільському ринку праці. Як центри навчання селян основам комп'ютерної грамотності й елементарним навичкам роботи в інтернет-мережі можна використовувати, наприклад, комп'ютерні класи сільських шкіл, де заняття для дорослих можна проводити у другій половині дня, або з цією метою використовувати сільські будинки культури.

Нині зростає актуальність підвищення мобільності сільського населення і не тільки територіальної, а й економічної, соціальної та інших її видів. Адже чим мобільнішою буде робоча сила, тим ефективніше функціонуватиме ринкове господарство і тим більшу вигоду отримуватимуть усі його суб'єкти. Очевидно, що підвищення територіальної мобільності сільського населення потребує розбудови транспортної інфраструктури, покращення транспортного сполучення сільських і міських населених пунктів, доступності селянам транспортних, інформаційних та телекомунікаційних послуг, що має знайти своє відображення у відповідних державних цільових програмах.

Підвищення рівня освіти та професійно-кваліфікаційної підготовки сільського населення теж є одним із важливих напрямів скорочення сільської бідності. Загальновідомо, що у розвинутих країнах зарплата працівника з вищою освітою у разі перевищує зарплату некваліфікованого працівника. В Україні ця пропорція простежується далеко не завжди. Попри це, за даними офіційної статистики, у сім'ї, де хоча б один має вищу освіту, ризик бідності та безробіття істотно зменшується. Тому сільському населенню необхідно працювати над підвищенням освітньо-кваліфікаційного рівня. Держава, з огляду на надто складну ситуацію на ринку праці в аграрному секторі, має створювати сприятливі умови, щоб зробити освітні послуги більш доступними сільському населенню.

Розв'язання сучасних соціально-економічних проблем села (серед яких бідність є чи не найбільшою) потребує застосування програмно-цільового підходу. Важливу роль у його реалізації мають відігравати сільські громади. Сьогодні назрілою є потреба у підвищенні їх ролі та повноважень, активного забезпечення, активного та широкого залучення до розробки програм подолання бідності та безробіття на селі.

Кінець 2013 р. і весь 2014 р. принесли ще більше збідніння всьому населенню України, особливо тій його частині, що проживає у сільській місцевості. Обвал гривні, стрімкий стрибок цін на споживчі товари та послуги, зростання комунальних та транспортних тарифів водночас із заморожуванням мінімальних соціальних стандартів, скасування надбавок і зменшення реальної заробітної плати відкинуло переважну більшість населення України далеко за реальну межу бідності. Анексія Криму й окупація Донецької і Луганської областей, військові дії, що й дотепер тривають на сході країни, вкрай негативно позначаються на наповненні державного бюджету і, безумовно, служать об'єктивними причинами зростання бідності переважної більшості населення. Уряд намагається запобігти дефолту й утримати економіку "на плаву" шляхом зовнішніх фінансових вливань. Отримуючи чергові кредити МВФ, влада збільшує зовнішні борги країни і тим самим перекладає їх на плечі наступних поколінь як зростаючий тягар розрахунків по відповідних зобов'язаннях, так і як розв'язання існуючих соціально-економічних проблем. Станом на 1 жовтня 2014 р. зовнішній борг України становив 135,9 млрд дол. США, що складає 88,3% обсягу її ВВП. А в наступному році для обслуговування боргів Україні, за розрахунками МВФ, потрібно витратити близько 19 млрд дол. [11].

Зростання зовнішніх боргових зобов'язань робить уряд, а з ним і все населення України, достатньо залежними від зовнішніх кредиторів. На вимоги МВФ урізаються соціальні виплати, скорочуються соціальні програми, висуваються нові й нові антисоціальні ініціативи українського уряду (на фоні зниження зарплат, пенсій – стрімке зростання цін і тарифів, введення нових податків тощо). Усе це робить бідне населення ще біднішим і у найближчому майбутньому може призвести до нових катаклізмів і масових заворушень.

В умовах таких обсягів зовнішніх боргів українським необхідним є пошук внутрішніх джерел фінансування соціальної сфери, і такі джерела в Україні є. Це і подолання чиновницької бюрократії, і руйнування існуючих корупційних схем, і заборона "офшорного капіталізму" тощо.

Ще одним потужним джерелом наповнення державного бюджету є застосування прогресивної шкали в оподаткуванні доходів. Прогресивне оподаткування

доходів суб'єктів ринку добре зарекомендувало себе у господарській практиці розвинутих країн, оскільки відповідає принципам соціальної справедливості. Відомий американський економіст Дж.К. Гелбрейт ще наприкінці 90-х років ХХ ст. у своїй роботі "Справедливе суспільство. Гуманістичний погляд" визначав прогресивну шкалу оподаткування найголовнішим важелем усунення нерівності у розподілі доходів: "Найефективнішим заходом досягнення більш рівномірного розподілу доходів залишається прогресивна шкала податку з доходу. Саме вона відіграє найважливішу роль у забезпеченні розумного та цивілізованого розподілу доходів" [12, с. 236]. В Україні ж застосуванню прогресивного оподаткування чиниться потужний опір через побоювання подальшої тінізації доходів, хоча найбільші доходи та капітали і так у "тіні" й у офшорах. Так, за оцінками Міністра соціальної політики України П.В. Розенка, обсяги тіньової заробітної плати складають нині приблизно 200 млрд грн [13].

Окремо варто зупинитися на соціально-психологічних аспектах подолання сільської бідності. Драматизм полягає в тому, що сьогодні на селі формується і поширюється культура бідності. Пасивність та утриманські настрої багатьох селян – носіїв культури бідності продовжують тримати їх в очікуванні та у надії на доброго Президента, державу, агрохолдинг, кооператив, фермера тощо. Тому необхідним є подолання самої психології бідності, що потребує зміни способу мислення селян у напрямі покладання відповідальності за свій добробут на самих себе, посилення мотивації до власних активних дій у пошуку роботи та забезпеченні своїй сім'ї належного доходу. Роль держави у цій справі має зосереджуватися на активізації інформаційно-просвітницької діяльності серед селян, формуванні у них позитивного мислення, орієнтації їх на активну та конструктивну життєву позицію, поширенні серед них відповідного прогресивного досвіду тощо. Знову ж таки, вимагати соціальної відповідальності від селян справедливо лише після того, як держава та підприємницький сектор виконуватимуть свої соціальні зобов'язання перед сільським населенням. Хоча б ті, що прописані у законах.

Висновки. Отже, взаємопов'язані та взаємовпливові проблеми сільської зайнятості та бідності потребують застосування комплексного підходу до їх вирішення. Очевидно, що вони мають вирішуватися у контексті підвищення соціальної відповідальності, зміцнення соціальної згуртованості сільського соціуму, відродження довіри селян як до органів влади всіх рівнів, так і один до одного. В Україні уряд уже не раз вичерпав уесь кредит довіри своїх громадян і особливо – сільського населення, тому актуальним завданням сьогодення має стати відновлення довіри до держави сільського соціуму.

Список використаних джерел

1. *Compilation of the Messages and Papers of the 1789–1902*. Vols. 1–11 / Ed. by Richardson. – Washington, 1903, vol. 2. – p. 590.
2. *Економічна енциклопедія* : у 3 т. / редкол. : С.В. Мочерний (відп. ред.) [та ін.]. – К. : Академія, 2000. – Т.1 – 864 с.
3. *Словарь современных экономических и правовых терминов* / под ред. В.Н. Шимова и В.С. Каменкова. – Минск : Амалфея, 2002. – 816 с., с. 56.
4. *Витрати і ресурси домогосподарств України у 2012 р.* Стат. зб. – К. : Державна служба статистики України, 2013. – 377 с.
5. *Соціологічний вимір соціально-економічних процесів в Україні* / О.М. Балакірева, В.А. Головенько, Р.Я. Левін та ін. / за ред. О.М. Балакіревої. – К. : Ін-т екон. та прогнозів., 2009. – 320 с.
6. *Населення України*. Соціально-демографічні проблеми українського села; відп. ред. Е.М. Лібанова. – К. : Ін-т демографії та соціальних досліджень НАН України, 2007. – 468 с.
7. *Витрати і ресурси домогосподарств України у 2002, 2012, та у II кв. 2014 р.* : стат. зб. / Держ. служба статистики України. – К., 2013, – 368 с.
8. *Витрати і ресурси домогосподарств України у II кварталі 2014 р.* : стат. зб. / Держ. служба статистики України. – К., 2014. – 147 с.
9. *Про зайнятість населення* : Закон України [Електронний ресурс] : [прийнятий 5 лип. 2012 р.] / Верховна Рада України / Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/5067-17>
10. *Щербатюк М.* Секрети прожиткового мінімуму. [Електронний ресурс] / М. Щербатюк. – Режим доступу : <http://www.i-law.kiev.ua/>
11. *МВФ* : Зовнішні борги України за підсумками року становитимуть 102% ВВП. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.epravda.com.ua/news/2014/10/10/497245>
12. *Новая постиндустриальная волна на Западе*. Антология / под ред. В.Л. Иноземцева. – М. : Academia, 1999. – 640 с.
13. *Зарплати у конвертах виведуть із тіні, щоб виплачувати пенсії українцям*. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.radiosvoboda.org/content/article/26761612.html>.

Стаття надійшла 04.03.2015

УДК 331.5

О.М. Глеєва
Hleieva, O.M.

Нормативно-правове забезпечення зайнятості молоді в національному господарстві: досвід і проблеми

Legislative and Regulatory Support for Youth Employment in the National Economy: Experience and Problems

Досліджено процес становлення нормативно-правового регулювання ринку праці в цілому та його молодіжного сегмента. Увагу акцентовано на співпраці України та Міжнародної організації праці. Доведено, що розвиток законодавства має сприяти забезпеченню робочими місцями молоді та реалізації її трудового потенціалу.

Ключові слова: ринок праці, молодь, регулювання ринку праці.

The article describes the study of the legal regulation buildup in the labour market in general, and its youth segment. The attention was paid to the cooperation between Ukraine and the International Labour Organization. It is proved that the developed legislation should facilitate the placement of youth for jobs and fulfil their labour potential.

Keywords: labour market, youth, labour market regulation.

Глеєва Олена Михайлівна, аспірант, Інститут підготовки кадрів державної служби зайнятості України (Київ).
Науковий керівник – Могильний О.М.

Hleieva, Olena Mykhaylivna, postgraduate, Ukrainian State Employment Service Training Institute (Kyiv).
Scientific Adviser – Mogylnyi, O.M.

© Глеєва О.М., 2015

© Hleieva, O.M., 2015

Постановка проблеми. Аналіз формування нормативно-правового забезпечення державного регулювання ринку праці, зокрема його молодіжного сегмента, є актуальним питанням з точки зору його подальшого розвитку нормативно-правового забезпечення. Сучасний стан ринку праці молоді є результатом історичних, економічних та соціальних умов, які склалися в Україні протягом останніх десятиліть. Комплекс проблем, що сформувався